

Școala Națională de Studii Politice și Administrative

Facultatea de Comunicare și Relații Publice

O perspectivă comunicațională asupra problemelor publice

Teză de abilitare

Conf. univ. dr. Mălina Ciocea

București

2022

Cuprins

Rezumat în limba română/ 2

Rezumat în limba engleză/ 4

Introducere/ 6

1. Realizări profesionale și științifice/ 6

1.1 Evoluția profesională după obținerea titlului de doctor (CV narativ)/ 7

1.2 Evoluția științifică după obținerea titlului de doctor. Direcții de cercetare în științele comunicării/ 8

1.2.1 Problemele publice. O perspectivă comunicațională/ 9

1.2.2 Problema publică a migrației pentru muncă/ 27

a. Articularea discursivă a transnaționalismului/ 28

b. Discursul media asupra migrației/ 33

c. Construcția contrapublicurilor în media diasporică/ 54

1.2.3 Problema publică a memoriei perioadei comuniste/ 57

1.2.4 Probleme ale lumii contemporane/ 64

1.2.5 Considerații finale privind direcțiile de cercetare/ 66

1.3 Capacitatea de a coordona echipe de cercetare/ 67

2. Direcții de cercetare viitoare și planuri de carieră/ 72

2.1 Proiecte actuale și interese de cercetare/ 72

2.2 Proiecte în pregătire. Cooperare internațională/ 74

2.3 Planuri de carieră legate de Școala Doctorală/ 75

Bibliografie/ 76

Rezumat în limba română

Această teză de abilitare prezintă principalele realizări profesionale obținute ulterior conferirii titlului de doctor în anul 2007, punând accent pe originalitatea și relevanța contribuțiilor academice în domeniul științelor comunicării. Lucrarea face referire și la realizările profesionale care dovedesc capacitatea de a coordona echipe de cercetare și de a organiza și gestiona activități didactice. În consecință, lucrarea este structurată în două părți: prima secțiune este dedicată realizărilor profesionale și științifice, iar a doua, direcțiilor de cercetare viitoare și planurilor de carieră.

În prima parte am prezentat evoluția profesională după obținerea titlului de doctor, dând detalii despre cursurile predate și proiectele de dezvoltare instituțională în care am fost implicată în calitate de prodecan responsabil cu evaluările externe și problemele academice la Facultatea de Comunicare și Relații Publice din cadrul Școlii Naționale de Studii Politice și Administrative, începând cu anul 2019.

În secțiunea următoare am prezentat direcțiile de cercetare urmărite în proiectele și lucrările dezvoltate în acești ani în domeniul științelor comunicării, cu scopul de a ilustra relevanța și originalitatea acestor lucrări.

Cele două mari direcții care structurează activitatea mea de cercetare sunt: analiza transformărilor socio-culturale care au loc în contextul creat de globalizare (orientată asupra practicilor culturale din spațiul românesc) și analiza problemelor lumii contemporane (cu accent pe rolul statului în definirea și implementarea strategiilor de dezvoltare).

Ceea ce distinge cercetările mele pe prima direcție de cercetare este construirea unui cadru analitic structurat în jurul conceptului de problemă publică. Acest cadru se situează la intersecția mai multor domenii: sociologie, științele comunicării, filosofie, științele guvernării și implică folosirea unor instrumente din analiza critică a discursului, teoria argumentării și retorică. În lucrările pe care le-am scris de-a lungul anilor am explorat istoria acestei categorii analitice, problema publică, și am propus o mutație în teoretizarea problemelor publice: de la perspectiva constructivistă clasică, la o perspectivă constructivistă comunicațională, care plasează articularea problemelor publice în logica paradigmei mediatizării. În plan metodologic, trecerea de la problemele sociale la problemele publice (care își găsește un corespondent în saltul de la constructivismul social la constructivismul comunicațional) se reflectă într-un salt la fel de semnificativ, de la probleme la problematizări și de la actori și instituții, la procese și mecanisme de publicizare pe arenele publice. În contextul contemporan de comunicare, noile tehnologii sunt folosite de către actori numeroși, în spații

virtuale de dezbatere, guvernate de logica vizibilității; acești actori diverși construiesc noi strategii de legitimare a revendicărilor în arenele publice de dezbatere. Toate aceste transformări, care pot fi explicate convingător prin paradigma mediatizării, reflectă ceea ce teoreticienii problemelor publice au semnalat de mult: schimbarea contextului societal duce la o dinamică diferită a problemelor publice (în termeni atât de definire, cât și de soluționare); în egală măsură, felul în care se poartă dezbaterea asupra problemelor publice indică procese de transformare culturală altfel mai puțin vizibile.

Cercetările mele ilustrează felul în care se poate aplica o perspectivă analitică asupra problemelor publice alimentată în mare măsură de constructivismul comunicațional. Mă interesează dinamica arenelor publice de dezbatere din România contemporană, felul în care diverșii actori care ocupă aceste arene își formulează revendicările, capacitatea lor critică, tipul de vizibilitate mobilizat de actori, performarea problemelor publice pe aceste arene, practicile discursive, problematizările circulante în discursul media despre problemele publice, interacțiunile și relațiile de putere din diverse constelații figuraționale. Interesul meu mai larg vizează practicile culturale emergente din noul context comunicațional. Lucrarea prezintă pe larg teme mari abordate din această perspectivă analitică: problema publică a migrației pentru muncă și problema publică a memoriei perioadei comuniste.

Al doilea domeniu de interes este cel al marilor probleme ale lumii contemporane, structurate decisiv de globalizare. Studiile la care am contribuit de-a lungul anilor au vizat înțelegerea: modelelor de dezvoltare ale țărilor europene, rolului statului în definirea și susținerea strategiilor de dezvoltare, crizei din țările dezvoltate, ridicării economiilor emergente și consecințelor acestor evoluții în plan geopolitic.

Deși cele două domenii operează cu perspective analitice și instrumente diferite, există câteva puncte de convergență: în primul rând, transformările în plan cultural și cele în plan economic și politic sunt analizate în contextul dat de metaprocesul globalizării; în al doilea rând, analizele privesc schimbări în structura societăților, fie că interesul este spre practici culturale sau spre reconfigurări ale modelului economic și politic; în al treilea rând, rezultatele acestor cercetări duc spre o înțelegere mai adâncă a lumii contemporane.

Ultima parte a primei secțiuni a lucrării ilustrează capacitatea de a coordona echipe de cercetare, prin prezentarea principalelor proiecte de cercetare în care am fost implicată ca director de proiect.

A doua parte a tezei de abilitare prezintă direcțiile de cercetare viitoare și planul de carieră legat de Școala Doctorală în Științele Comunicării, în care menționez activitățile în care mă pot implica și arăt care sunt direcțiile de cercetare pe care le pot dezvolta.

Summary

This thesis, *A communicative perspective on public problems*, presents my main professional accomplishments after becoming a PhD in 2007, highlighting the originality and the relevance of my academic contributions in the field of communication sciences. The paper presents professional achievements that prove my ability to coordinate research teams and organise and manage teaching activities. As a result, the paper is structured into two parts: the first section is dedicated to professional and scientific accomplishments, and the second presents future research directions and career plan.

In the first part I presented my professional evolution after becoming a PhD, giving details about the classes I have taught and the institutional development projects into which I have been involved as vice-dean for external evaluations and academic problems at the College of Communication and Public Relations from the National University of Political Studies and Public Administration, since 2019.

In the following section I presented the research directions of my projects and papers in the field of communication sciences, aiming to illustrate their relevance and originality.

The two main directions that structure my research activity are: the analysis of the socio-cultural transformations that are taking place in the context created by globalization (focusing on cultural practices in Romania) and the analysis of contemporary problems (focusing on the role of the state in defining and implementing development strategies).

What sets apart my research along the first dimension is building a theoretical framework structured around the concept of public problem, at the intersection of several fields: sociology, communication sciences, philosophy, governance studies, involving the use of instruments from critical discourse analysis, argumentation theory and rhetoric. In the papers I have written along the years I have explored the history of this analytical category, the public problem, and I have proposed a mutation in public problems theory: from the classical constructivist perspective to a communicative constructivist perspective, placing the articulation of public problems within the logic of the mediatization paradigm. Methodologically, going from social problems to public problems (which finds a correspondent in the leap from social to communicative constructivism) reflects in an equally significant step: from problems to problematizations and from actors and institutions to publicization processes and mechanisms on public arenas. In the contemporary communication context, new technologies are used by numerous actors, in virtual debate spaces, governed by the logic of visibility; these various actors build new strategies for

legitimizing claim-making in the public arenas of debate. All these transformations, which can be convincingly explained through the mediatization paradigm, reflect what the analysts have long pointed out: the changes in the broader societal context lead to a different dynamics of public problems (in terms of both definition and solution); equally, the way the debate about public problems is carried out highlights otherwise less visible processes of cultural transformation.

My research illustrates how we can employ an analytical stance on public problems fed by communicative constructivism. I am interested in the dynamics of public arenas of debate in contemporary Romania, the way various actors act out claims, the actors' critical capacity, the type of visibility they mobilize, the way public problems are performed, the discursive practices, the problematizations circulated in the media discourse on public problems, the interactions and power relations in various constellations of figurations. My broader research interest is in emerging cultural practices in the new communicational context. The paper presents in detail the themes approached from this analytical perspective: the public problem of labour migration and the public problem of the memory of the communist period.

My second field of interest is the problems in the contemporary world, structured decisively by globalization. The studies to which I have contributed have focused on understanding the development models of European countries, the role of the state in defining and supporting development strategies, the crisis of developed countries and the rise of emerging economies and their geopolitical consequences.

Although the two fields operate with different analytical perspectives and instruments, they converge in that: firstly, cultural, economic and political transformations are analysed in the context created by the metaprocess of globalisation; secondly, the analyses look into changes in the structure of societies, be it cultural practices or reconfigurations of the economic and political model; thirdly, the results lead to a deeper understanding of contemporary world.

The last part of the first section of the paper presents the main research projects I have managed, illustrating my ability to coordinate research teams.

The second part of the thesis presents future research directions and the career plan for the Doctoral School in Communication Sciences, mentioning activities and research directions I can develop.